

2010-05-06

POL/EKO

Sveriges bilaterala relationer med Kina

Historisk översikt. Sveriges förbindelser med Kina inleddes under Ostindiska kompaniets dagar på 1700-talet. År 1820 fick Sverige sin första officiella representant i Kina och det första bilaterala avtalet skrevs under 1847. Vid början av 1900-talet var ett antal svenska företag, med Ericsson och SKF i spetsen, aktiva i Kina. Efter utropandet av folkrepubliken blev Sverige, den 9 maj 1950, det första västland som upprättade diplomatiska förbindelser med Kina. När Deng Xiaoping 1978 lanserade reformpolitiken innebar det en radikal kursomläggning - Kina öppnade sig mot omvärlden, utländska investeringar började strömma in och ett utbyte inom alla områden inleddes. Sverige ingick redan i december 1978, än en gång som första västland, ett regeringsavtal med Kina om tekniskt, vetenskapligt och industriellt samarbete.

Den svenska satsningen följdes 1979 upp av ytterligare två viktiga regeringsavtal, det ena om handel och det andra om biståndssamarbete. På handelsområdet har Sverige och Kina sedan dess haft goda relationer, inte minst tack vare vårt konsekventa försvar av ett öppet globalt handelssystem, också i situationer där protektionistiska krafter verkat för inskränkningar för kinesiska varor. På investeringsområdet blev Sverige 1982 det första landet i världen att ingå ett investeringsskyddsavtal med Kina.

Parallellt med detta förs en kontinuerlig politisk dialog med Kina, både om bilaterala såväl som internationella frågor. Den bilaterala dialogen innefattar också ett rättframt utbyte inom området mänskliga rättigheter där Sverige sedan mitten av 90-talet bedriver samarbetsprojekt med Kina.

Besöksutbytet. Under den innevarande mandatperioden har elva svenska statsråd inklusive statsministern, vice talmannen samt företrädare för en rad riksdagsutskott (bl a miljö- och jordbruksutskottet, försvarsberedningen och utrikesutskottet) liksom enskilda ledamöter, besökt Kina.

Sommaren 2006, i anslutning till Ostindienfararens Götheborg anlöp i Kanton, genomförde kungaparet, åtföljda av vice statsministern och utrikesministern, ett statsbesök i Peking. Som svar på detta avlade Hu Jintao

ett uppmärksammat statsbesök i Sverige i juni 2007, det första någonsin från kinesisk sida. I april 2008 genomförde statsministern ett bilateralt besök i Kina och i oktober samma år närvarade han vid ASEM-toppmötet i Peking. I november 2009 besökte han Peking och Nanjing på EU-Kinas årliga toppmöte. Kungaparet besökte Peking i samband med OS i augusti 2008 och Kronprinsessan närvarade vid Paralympics i september samma år.

Ett stort antal officiella kinesiska delegationer, ofta ledda på viceministernivå eller högre, besöker årligen Sverige. I mars i år besökte Kinas Vicepresident Xi Jinping, tillsammans med en stor medföljande företagsdelegation, Sverige för att uppmärksamma 60-årsjubileet av diplomatiska relationer.

Sveriges och Kinas samarbete. Många i Kina ser Sverige och de nordiska länderna som ett föredöme när det gäller att kombinera välfärd och bra miljö med en konkurrenskraftig och innovativ ekonomi. Det bilaterala samarbetet spänner idag över ett brett spektrum och det finns ett kinesiskt intresse för svenska erfarenheter inom en rad områden, alltifrån miljö och hållbar utveckling, trafiksäkerhet och kollektivavtal till omstrukturering av statliga företag och reformer på skatteområdet, liksom reformering av rättsväsende, ombudsmannasystemet och hantering av korrupktion. Hur vi hanterar frågor som jämställdhet, öppenhet i offentlig förvaltning och partistöd är andra ämnen som intresserar Kina. Det finns ett långvarigt samarbete om mänskliga rättigheter. Samarbete sker genom upparbetade kontakter och policydialog mellan svenska och kinesiska myndigheter, företag och organisationer. Sammanlagt finns, enligt ambassadens uppskattning, ett drygt 30-tal myndighetssamarbeten. Sida finansierar årligen samarbetsprojekt med en budget på ca 50 mkr.

Forsknings- och utbildningssamarbetet är omfattande med över hundra avtal mellan svenska och kinesiska lärosäten. Intresset för att studera i Sverige ökar stadigt och det finns idag ca 5 000 kinesiska studenter i Sverige.

Politisk dialog. Sverige och Kina bedriver sedan 2005 regelbundna politiska konsultationer på statssekreterare-/viceministernivå. Samtalen fokuserar på bilaterala frågor och aktuella utrikespolitiska frågor. Det senaste dialogtillfället ägde rum i januari 2009 när Frank Belfrage, i Sveriges egenskap av trojkamedlem, besökte Peking för EU-Kinas strategiska dialog. Under 2009 träffades också utrikesministrarna Bildt och Yang ett antal gånger.

Situationen för de mänskliga rättigheterna står högt på den politiska bilaterala dagordningen och sedan 2006 hålls med ojämna mellanrum konsultationer om MR-utvecklingen och om det fortsatta MR-samarbetet på expertnivå. I den svenska MR-delegationen ingår representanter från UD, riksdagen, diskrimineringsombudsmannen och akademien. En viktig del i det bilaterala MR-samarbetet utgörs av Raoul Wallenberginstitutets (RWI) vid Lunds Universitet verksamhet i Kina.

Handels- och investeringsrelationer. De handelspolitiska relationerna är goda och kinesiska ledare vet att Sverige är ett land som konsekvent driver frihandelslinjen. Kina är Sveriges största handelspartner i Asien och 10:e

största totalt sett. Den bilaterala handeln ökade 2009 med fem procent till 75,2 miljarder kronor, vilket motsvarar cirka 3 procent av vår totala utrikeshandel. Den svenska exporten till Kina ökade under 2009 med 21 procent medan importen sjönk med fyra procent.

Över 400 stora och små svenska bolag har etablerat en eller flera verksamheter, dotterbolag, samriskbolag, etc. i Kina, sammanlagt finns över 1500 Sverigerelaterade företagsregistreringar. De ackumulerade svenska direktinvesteringarna överstiger, enligt en mycket grov uppskattning, fem miljarder USD. Alla stora svenska företag finns på plats och de tenderar att lägga mer produktion, inköp och, på senare tid även FoU, i Kina. De kompletteras i allt högre grad av små och medelstora företag, inte minst inom tjänstesektorn. Kinesiska investeringar i Sverige har fram tills nyligen varit mycket begränsade. Geelys köp av Volvo PV för några veckor sedan bröt dock med trenden av små investeringar från Kina till Sverige.

Samförståndsavtal som ingåtts. Vid president Hu Jintaos besök i Sverige 2007 undertecknades ett samförståndsavtal om ökat samarbete kring företagens sociala ansvar, Corporate Social Responsibility (CSR). Avtalet är det första i sitt slag i världen mellan två länder och innehåller skrivningar om samarbete i frågor om arbetsvillkor, arbetarskyddsfrågor, konsumenträtt, industriella föreningar och korruptionsbekämpning. Svenska företag som AB Volvo, Volvo Cars, IKEA, Tetra Pak, Sony Ericsson, Sandvik och H&M ses som goda förebilder när det gäller företags sociala och miljömässiga ansvar och det är därför ingen tillfällighet att Kina önskar samarbeta med Sverige på CSR-området. Som del av samarbetet har bl.a. en gemensam svensk-kinesisk CSR-hemsida länkats till det kinesiska handelsministeriets hemsida och fyra veckolånga CSR utbildningar har genomförts i Peking, Hangzhou och Chongqing för 270 statstjänstemän.

Samarbetet utvecklas successivt och ett samförståndsavtal om en gemensam CSR arbetsgrupp undertecknades i Stockholm i juli 2009 och en handlingsplan för de kommande fem åren är planerad att undertecknas våren 2010. Ett center för CSR frågor, med finansiering av Sida, har nyligen inrättats vid svenska ambassaden i Peking.

Miljötekniksamarbetet med Kina. Kina upplever den snabbaste urbaniseringen världen skådat och Sverige söker aktivt att främja svensk export av tjänster och produkter inom området hållbar urban utveckling till Kina. En rad avtal inom områdena miljö, energi och klimat har ingåtts mellan Sverige och ett antal ansvariga kinesiska ministerier och ett par städer (Tangshan, Shenyang, Chongqing). Ambassaden har genom sitt miljöteknikkontor CENTEC och svenska företag anordnat en rad aktiviteter för att initiera dialog om policyfrågor och synliggöra vad Sverige och svenska företag kan erbjuda på miljöteknikområdet. Sverige har idag ett stabilt namn inom miljövänlig stadsplanering, biogasproduktion, avfallshantering etc.

Ett tydligt resultat av arbetet är det svenska bidraget till utvecklandet av Kinas första ”riktiga” eko-stad *Caofeidian* utanför staden Tangshan (22 mil öster om Peking). *Caofeidian* beräknas rymma 500 000 invånare när den omkring 2020

beräknas vara färdigbyggd. Projektet har hittills genererat 8 svenska miljöteknikkontrakt, varav 6 till konsultföretaget Sweco. Ett 100-tal arkitekter och planerare från Sweco har tidvis varit involverade i projektet. Ett par andra företag som skrivit kontrakt är vattenreningsföretaget PURAC och värmepumpsföretaget Skandinavisk Termoekonomi. Miljöprofilen för projektet är hög och mer än 100 planindikatorer har tagits fram som ska vara vägledande för hela byggfasen.

Tekniskt/vetenskapligt samarbete. Kina, som blivande vetenskaplig och akademisk stormakt, är redan en stor aktör inom områden som telekom, bioteknik, miljöteknik och nanoteknik. Det finns mer än 130 avtal mellan svenska och kinesiska universitet och högskolor. Forskningsarbetet spänner över hela fältet från naturvetenskaplig, teknisk och medicinsk forskning till vård, omsorg och samhällsvetenskap.

I maj 2010 genomför ambassaden i samarbete med handelskammaren, exportrådet, ett antal företag och Kinas forsknings och teknikministerium (MOST) främjandeprojektet Sweden-China Innovation Week med syfte att lyfta fram Sverige och svenska företag som ledande inom forskning och innovation. Evenemanget sammanfaller med 60 årsfirandet av diplomatiska förbindelser mellan Sverige och Kina.

Utvecklingssamarbete. Sveriges utvecklingssamarbete med Kina styrs av en landstrategi och den årliga budgeten uppgår till cirka 50 mkr. Det övergripande syftet med samarbetet är att påskynda reformprocesser, utveckla rättssystemet och främja miljömässigt hållbar utveckling, mänskliga rättigheter och demokratisering samt jämställdhet och social trygghet. Fokus för samarbetet ligger på aktörssamverkan mellan svenska och kinesiska parter.

Kultur, utbildning och turism. Kultursatsningar i Kina inkluderar bl a ett Strindberg-år 2005, högnivåbesök samt många utbyten i samband med skeppet "Göteborg"s besök 2006, ett Astrid Lindgren-år 2007 samt ett Ingmar Bergman-år 2008. Diverse föreställningar, utställningar och seminarier har ordnats i Kina inom konst, design, film, teater och dans. Stora satsningar på svensk musikexport och utbyten och samarbete mellan museer på hög nivå har också ägt rum. Även främjande av svensk litteratur har gjorts. År 2009 blev en av Sveriges mest kända jazzmusiker, Nils Landgren, utnämnd till gästprofessor på livstid vid Shanghai Conservatory of Music och en annan känd musiker, Robert Wells, är utnämnd som turistambassadör för Peking. Som ett led i utökade kontakter på kulturområdet placerades i januari 2010 ett kulturråd vid ambassaden Peking. Samtidigt ökar Kina sina kulturella satsningar i Sverige, genom bl a Konfucius-centret vid Stockholms universitet. Antalet svenska studenter som söker sig till språkstudier i kinesiska i både Sverige och Kina slår nya rekord från år till år. Intresset i Kina för svenska språket ökar också och vid fem universitet undervisas nu i svenska. Antalet kinesiska studenter i Sverige har ökat stadigt. År 2009 tillbringade kinesiska turister 95 000 hotellnätter i Sverige. Antalet svenska turister till Kina uppskattas till cirka 30 000 personer årligen.

Expo 2010

Världsutställningen i Shanghai invigdes den 1 maj och pågår till den 31 oktober. Det övergripande temat för världsutställningen är *Better city, better life*. Över 200 länder och organisationer deltar. Utställningen förväntas locka mer än 70 miljoner besökare, varav den stora merparten är kineser.

Sverige deltar med en egen paviljong i Shanghai, finansierad till hälften av staten, till hälften av sponsrande företag. Till skillnad från tidigare världsutställningar ska medfinansierande företag kunna använda Sveriges deltagande i Expo 2010 som bas för sitt eget arbete att stärka sina kontakter i Kina.

Ledord i det svenska deltagandet är ”innovation, kommunikation och hållbarhet” som samlats i det övergripande temat *Spirit of Innovation*.

109 företag, myndigheter och organisationer deltar som partners, sponsorer och leverantörer till det svenska Expodeltagandet. Av de 24 partnerföretagen är Volvo, Ericsson, Alfa Laval, SKF och IKEA de största bidragsgivarna. Förutom några av de största svenska företagen är flera regioner och städer med som partners, exempelvis Region Skåne, Malmö och Stockholms stad.

LINDSTRÖM